

**Wyrok z dnia 5 października 1995 r.
III ARN 38/95**

Przepis art. 76 § 3 k.p.a. nie wyłącza możliwości przeprowadzenia dowodów przeciwko treści dokumentu.

Przewodniczący SSN: Walery Masewicz, Sędziowie SN: Adam Józefowicz (sprawozdawca), Jerzy Kwaśniewski, Walerian Sanetra, Andrzej Wróbel,

Sąd Najwyższy, z udziałem prokuratora Waldemara Grudzieckiego, po rozpoznaniu w dniu 5 października 1995 r. sprawy ze skargi Janiny K. na decyzję Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych w Warszawie z dnia 22 marca 1994 r., [...] w przedmiocie uprawnień kombatanckich, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego-Ośrodek Zamiejscowy w Gdańsku z dnia 5 stycznia 1995 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu-Ośrodkowi Zamiejscowemu w Gdańsku do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych decyzją z dnia 22 marca 1994 r., [...] pozbawił Janinę K. uprawnień kombatanckich przyznanych przez ZW ZBOWiD w G. decyzją z dnia 16 października 1985 r. z tytułu służby w MO (utrwalanie władzy ludowej) od 1 maja 1945 do 30 września 1945 r. W uzasadnieniu decyzji Kierownik Urzędu podał, że Janina K. uzyskała uprawnienia kombatanckie na podstawie zaświadczenia WUSW w P. z 11 marca 1985 r., że pełniła ona służbę w organach Milicji Obywatelskiej i w okresie służby brała udział w walkach z bandami i reakcyjnym podziemiem. W myśl art. 21 ust. 2 pkt 4 lit. a ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. Nr 17, poz. 75 ze zm.) osobom, które były zatrudnione w aparacie bezpieczeństwa publicznego uprawnienia kombatanckie w ogóle nie przysługują z żadnych tytułów. Powołując się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 1992 r., II UZP 7/91 (OSNCP 1992 z. 10 poz. 174) i art. 25 ust. 2 pkt 1 lit. a i ust. 2 wymienionej ustawy orzekł, jak w decyzji.

W skardze na tę decyzję Janina K. wniosła o jej uchylenie, jako niesprawiedliwej i o przyznanie uprawnień kombatanckich. Skarżąca oznajmiła, że jej kilkumiesięczna praca urzędniczką w dziale gospodarczym MO nie może przekreślić okresu służby w Armii Krajowej i udziału w Powstaniu Warszawskim.

Naczelny Sąd Administracyjny-Ośrodek Zamiejscowy w Gdańsku wyrokiem z dnia 5 stycznia 1995 r., [...], oddalił skargę uznając, że zaskarżona decyzja nie narusza prawa. W uzasadnieniu wyroku NSA przytoczył treść przepisu art. 21 ust. 2 pkt 4a wymienionej ustawy o kombatantach, z którego wynika, że uprawnienia kombatanckie nie przysługują osobie, która była zatrudniona w aparacie bezpieczeństwa publicznego lub w informacji wojskowej. Pojęcie "aparat bezpieczeństwa publicznego" - zdaniem

NSA - dotyczy Milicji Obywatelskiej, która była prawno-publiczną formacją Służby Bezpieczeństwa Publicznego, podległej w tym czasie kierownikowi resortu Bezpieczeństwa Publicznego.

Od powyższego wyroku złożył rewizję nadzwyczajną Minister Sprawiedliwości, w której zarzucił temu wyrokowi rażące naruszenie art. 207 § 1 i § 2 pkt 1 i 3 k.p.a. w związku z art. 21 ust. 2 pkt 4 lit. a ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. Nr 17, poz. 75 ze zm.). Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy NSA do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu rewizji nadzwyczajnej Minister Sprawiedliwości podał, że przepis art. 21 ust. 2 pkt 4 lit. a powołanej ustawy o kombatantach utracił moc obowiązującą na skutek obwieszczenia Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 września 1994 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 482), w części w jakiej przepis ten nie przyznaje uprawnień kombatantom i represjonowanym osobom spoza struktur Urzędu Bezpieczeństwa, Służby Bezpieczeństwa i Informacji Wojskowej, które nie wykonywały zadań związanych ze zwalczaniem organizacji niepodległościowych i osób działających na rzecz suwerenności i niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej. Rewidujący powołał się również na pogląd wyrażony w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 1995 r., III ARN 10/95, w którym stwierdzono, że powyższe obwieszczenie Prezesa Trybunału Konstytucyjnego oznacza także stwierdzenie sprzeczności z Konstytucją uchwał i orzeczeń sądów, zawierających wykładnię odpowiadającą orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 lutego 1994 r., K. 15/93 (OTK z 1994 r., cz. I poz. 4).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna jest uzasadniona, gdyż zaskarżony wyrok rażąco narusza przepisy prawa wymienione w jej zarzutach. Trafny jest zawarty w niej zarzut, że przepis art. 21 ust. 2 pkt 4 lit. a ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego utracił moc obowiązującą w części, w jakiej przepis ten nie przyznaje uprawnień kombatantom i represjonowanym osobom spoza struktur Urzędu Bezpieczeństwa, Służby Bezpieczeństwa i Informacji Wojskowej, które nie wykonywały zadań związanych ze zwalczaniem organizacji niepodległościowych i osób działających na rzecz suwerenności i niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej. Powołane obwieszczenie Prezesa Trybunału Konstytucyjnego jest następstwem orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 lutego 1994 r., K. 15/93 stwierdzającego niezgodność art. 21 ust. 2 pkt 4 lit. a wymienionej ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach...z zasadą równości wobec prawa, wyrażoną w art. 67 ust. 2 Przepisów Konstytucyjnych utrzymanych w mocy przez art. 77 ustawy konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym (Dz. U. Nr 84, poz. 426 ze zm.). W uzasadnieniu orzeczenia Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że niezgodny z Konstytucją wskazany wyżej przepis objął swoim zakresem także te osoby, które były zatrudnione w jednostkach służących dobru społeczeństwa. Do takich jednostek zaliczyć trzeba służby MO zajmujące się utrzymaniem porządku, zwalczaniem przestępstw, ochroną bezpieczeństwa obywateli... oraz osoby spoza struktur Urzędów Bezpieczeństwa, Służby Bezpieczeństwa lub Informacji Wojskowej, które nie wykonywały zadań związanych ze zwalczaniem organizacji

niepodległościowych i osób działających na rzecz suwerenności i niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej (por. OTK z 1994 r., część I, poz. 4, s. 26).

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 kwietnia 1995 r., III ARN 10/95 stwierdził, że "obwieszczenie Prezesa Trybunału Konstytucyjnego o utracie mocy obowiązującej określonego przepisu prawa lub jego części wobec jego sprzeczności z Konstytucją oznacza w istocie rzeczy stwierdzenie takiej sprzeczności uchwał i orzeczeń sądów, zawierających wykładnię zgodną wprawdzie z przepisem uznawanym następnie za niekonstytucyjny, lecz nie odpowiadającą treści Konstytucji w takim jej rozumieniu, jakie Trybunał uznaje za właściwe". (OSNAPiUS 1995 nr 18 poz. 224). Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie podziela to stanowisko i w konsekwencji zasadność rewizji nadzwyczajnej. Dlatego należy uznać, że w tym zakresie w jakim powołana w uzasadnieniu wyroku przez NSA uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 1992 r., II UZP 7/91 (OSNCP 1992 z. 10 poz. 174), koliduje z treścią orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 lutego 1994 r., K. 15/93 i obwieszczeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 września 1994 r. utraciła swą aktualność i nie ma zastosowania w niniejszej sprawie.

Ponadto w skardze do NSA skarżąca oświadczyła, że jej kilkumiesięczna praca urzędnicza w dziale gospodarczym MO nie może przekreślić okresu służby w Armii Krajowej i udziału w Powstaniu Warszawskim, z którego to tytułu dochodzi uprawnień kombatanckich. Oświadczenie to stanowi wyraźne zaprzeczenie treści znajdującego się w aktach sprawy dokumentu (zaświadczenia WSW w P. z dnia 11 marca 1985 r.), z którego wynika, że Janina K. w okresie od 1 maja do 30 września 1945 r. "brała udział w walkach z bandami i reakcyjnym podziemiem". Skarżąca wyjaśniła w skardze, że była to formuła, jakiej wymagał ówczesny ZBOWiD, stosowana w zaświadczeniach o pracy z tego okresu, pomimo iż nigdy nie miała żadnego kontaktu z uczestnikami walki podziemnej i aresztowanymi w tym okresie czasu. Powołała się na inne dokumenty i dowody (w tym na legitymację z pracy), wymagające zbadania i oceny. W tej sytuacji nie można było wbrew przepisowi art. 77 § 1 k.p.a. uznać, że organ administracji wyczerpująco zebrał i rozpatrzył cały materiał dowodowy. Przepis art. 76 § 3 k.p.a. nie wyłącza możliwości przeprowadzenia dowodu przeciwko treści wymienionych w art. 76 § 1 k.p.a. dokumentów urzędowych. NSA nie miał też przeszkód do oceny zgodności z prawem zaskarżonej decyzji w świetle wymienionego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego i obwieszczenia Prezesa TK o częściowej utracie mocy art. 21 ust. 2 pkt 4 lit. a wymienionej ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. NSA nie zwrócił uwagi na to, że regulacja zawarta w art. 76 § 3 k.p.a. nie wyłącza możliwości przeprowadzenia dowodu przeciwko treści dokumentu, na podstawie którego oparto zaskarżoną decyzję. Sąd ten bezzasadnie uznał z naruszeniem przepisu art. 316 § 1 w związku z art. 393 § 1 k.p.c. i art. 211 k.p.a., że sprawa jest dostatecznie wyjaśniona do stanowczego rozstrzygnięcia. W tych okolicznościach oddalenie skargi bez należytego rozważenia istoty sprawy nie może być uznane za uzasadnione. Z tego względu rewizja nadzwyczajna jako zasadna podlega uwzględnieniu. Z tych względów Sąd Najwyższy na zasadzie art. 422 § 2 k.p.c. w związku z art. 211 k.p.a. orzekł, jak w sentencji.

=====